

A versenyző kódszáma: Kedves Versenyző! Válaszait olvashatóan írja le! Hiba esetén egyértelműen - egy áthúzással - javítson!**1. Írjon I-t az igaz, H-t a hamis állítás elé!**

- a) ___ 476-ban Odoaker hun hadvezér Romulus Augustulus legyőzése után a római hatalmi jelvényeket Konstantinápolyba küldte.
- b) ___ Nagy Theodorik törekedett arra, hogy a római birodalom államszervezetét megtartsa. Templomokat, középületeket, vízvezetékeket is építtetett.
- c) ___ Nyugat-Európában a remetéket Nursiai Szent Pál gyűjtötte össze az itáliai Monte Cassino hegyén.
- d) ___ A háromnyomásos gazdálkodás esetén nem volt ugar, így nőtt a termelés
- e) ___ Az iszlám vallásban nagyon fontos szerepet játszik a jól szervezett papság hittérítő tevékenysége.
- f) ___ A kora középkorra jellemző germán gyalogos harcmodort kezdte felváltani a VIII. századtól a lovasság alkalmazása
- g) ___ A nehézeke vagy fordítóeke alkalmazásával a korábban nehezen vagy nem művelhető földeket is fel tudták törni.
- h) ___ A hospesfalvak legfontosabb kiváltsága az egy összegű adófizetés volt.
- i) ___ Lengyelországban az egyes fejedelemségek harcából a Piast – dinasztia került ki győztesen.
- j) ___ A ciszterci rend egyik fő alapítója Szent Róbert. A rend nevezetes vezetője Clairvaux-i Szent Bernát apát.

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
..... / 10	

2. KAKUKKTOJÁS Húzza alá a sorba nem illő elemet! Választását röviden indokolja!

- a) csehek, lengyelek, horvátok _____
- b) Majordomus, consul, grafio _____
- c) Simeon, Bíorbanszületett Konsztantinosz, Justinianus _____
- d) reflexíj, hajítódárda, szablya _____

a2	b2
c2	d2
..... / 8	

3. Írja soronként a közös jellemzőt az adatok utáni vonalra!

- a) hűség Istenhez, a gyengék gyámolítása, a nők tisztelete
- b) Álmos, Szabolcs, Fajsz
- c) Győr, Csanád, Veszprém
- d) András, Béla, Levente

a	b
c	d
..... / 4	

4. A. Írja a forrásrészlet szerzőjének nevét a megadott listából az idézet utáni vonalra!

Augustus, Ovidius, Ibn Ruszta, Kézai Simon, Caracalla, Cicero, IV. Henrik,
Foucher de Chartres, VII. Gergely, Szent László, III. Ince,
Szent István, Könyves Kálmán, Janus Pannonius, Thuróczy János, Pál apostol

- a) „...Állítottak maguk közül egy bírót, [...] hogy az egész sereg felett bíraskodjék ... ez a jogszokás a magyarok között egészen Taksony fia, Géza fejedelem idejéig érvényben volt”
.....
- b) „Ekkor egyes szaracénok, arabok és etiópok Dávid várába menekültek, mások viszont az Úr és Salamon várába zárkóztak. ... Nem volt hely, ahol a kardforgató vitézeink meg ne találták volna őket...”
.....
- c) „Egyedül a római egyházat alapította maga az Úr. Egyedül a római pápát mondják ... egyetemesnek... A római egyház még soha nem tévedett, az írás tanúsága szerint örökké tévedhetetlen lesz...”
.....
- d) „A vendégek s a jövevények akkora hasznót hajtanak, hogy méltán állhatnak a királyi méltóság hatodik helyén ... Mert az egynyelvű és szokású ország gyenge és esendő...”
.....
- e) „Mindenekelőtt esküvel elhatároztuk, hogy ha főembereknek bármilyen rokonát lopás bűnében találják egy tyúk értékén túl, semmiképp se rejthesse el vagy védhesse meg őt közülük senki ...”
.....
- f) „Ha valaki, akit lopással vádolnak, az egyházba menekül, úgy ítéljük, hogy őt csupán ezért még ne tekintsék valóban tolvajnak, hanem a bíró, annak az egyháznak a papjával együtt kérdezze meg, vajon bűnös-e vagy sem”
.....
- g) „Ezután András király a pápa parancsára meglátogatta a Szentföldet Három hónapig időzött ott. Végre a királyi kincstárat kiürítve megszerzi különböző szentek ereklyéit amit össze tudott akkor szedni.”
.....

a	b
c	d
e	f
g	
..... / 7	

5. Jelölje meg (így: ☒) azt az eseményt, amelyik előbb történt!

a)	☐ A Morva Fejedelemség megszűnése	vagy	☐ A magyar honfoglalás
b)	☐ Géza fejedelemsége	vagy	☐ A merseburgi csata
c)	☐ I. Boleszláv fölvetette népével a	vagy	☐ Az Aranybulla kiadása Magyarországon
d)	☐ Vata-féle pogánylázadás	vagy	☐ Hódító Vilmos Hastingsnél legyőzi az angolokat
e)	☐ Könyves Kálmán meghódítja Dalmáciát	vagy	☐ II. Orbán a clermont-i zsinaton meghirdeti a keresztes hadjáratot

a	b
c	d
e	
..... / 5	

6. Ki mondhatta volna? Írja annak a történelmi személyiségnek a nevét a szöveg előtti vonalra, akire a megállapítások jellemzőek!

- a)A Merovingok élén a Loire vidékétől a Rajnáig tartó államot hoztam létre.
- b)Országomat grófságokra osztottam, mivel a birodalmat nem lehetett már Aachenből irányítani.
- c)Testvéremmel, Metóddal létrehoztuk az önálló szláv nyelvű egyházat, és megalkottunk egy új, a morvák nyelvéhez igazodó írást.
- d) Római nemesi család gyermekeként szerzetesnek álltam. Térítőmunkámmal, a pápai hivatalszervezet kiépítésével, a szertartásrend megreformálásával, egyházi énekek írásával növeltem a pápai tekintélyt.
- e) Gnieznoban önálló lengyel érsekséget hoztam létre.
- f) A főnemesség rákényszerített a Magna Charta Libertatum kiadására.
- g)Mivel nagybátyám fia halála után örökös nélkül maradt, engem, a velencei doge fiát, jelölt a magyar trónra.

a	b
c	d
e	f
g	
..... / 7	

7. A térkép-vázlat és saját ismeretei alapján válaszoljon az alábbi kérdésekre!

- A nemzetségi-vérségi alapon működő hatalmi berendezkedés szétzúzása után milyen területi alapon nyugvó közigazgatási egységeket hozott létre Szent István?
.....
- Ezek a közigazgatási egységek először a királyi várak körül jöttek létre, főleg az ország középső részén. Később az ország mely területein jelennek meg még?
.....
- Mivel magyarázza, hogy növekedett a számuk?
.....
- Milyen típusú várak álltak a központokban?
.....
- Mi volt várbirtok területén élő szolgálonép feladata?
.....
- Ki irányította a területet?
.....
- Kik alkották a királyi hadsereg alapját?
.....
- Mi volt a megyésispán feladata?
.....
- Milyen vámok növelték a megye jövedelmét?
.....
- Melyik város volt a királyi székhely I. István uralkodása elején?
.....
- Melyik várost jelölték ki később erre a célra?
.....
- Miért?
.....
- Kire/kikre támaszkodhatott I.(Szent) István államalapító, szervező munkájában?
.....

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
m	n
o	
..... / 15	

8. Hibás információkat tartalmaz az alábbi szöveg. Húzza alá a hibás részt, a táblázatba írja be a hibás és a javított változatot!

	Hibás szöveg	Javítás
a)		
b)		
c)		
d)		
e)		
f)		
g)		
h)		
i)		
j)		

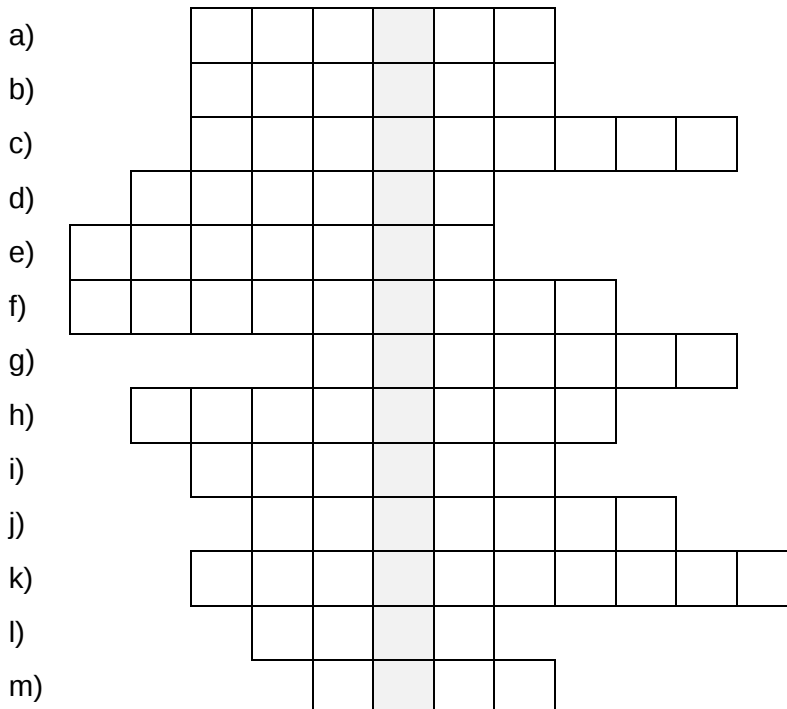
a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
..... / 10	

„I. Béla király és Irene lengyel hercegnő fia, László 1064-től testvérével, Andrással közösen intézték a hercegség ügyeit. Jeles tulajdonságai egyike, hadvezéri képessége és bátorsága először 1068-ban mutatkozott meg, amikor Kölesdnél Salamon királlyal és Géza herceggel közösen részt vett a betörő besenyők és úzok szétverésében. Salamonnal szemben az 1174-es mogyoródi csatában a hercegek győztek 1077-ben foglalta el a trónt. ...1083-ban elindította I. István, Imre, Géza fejedelem, András és Bálint boldoggá avatását. Felismerte a dinasztikus szentkultusz törvényesítő erejét, vagyis az alkalmassága alapján trónra került uralkodó a szakrális legitimáció eszközével szilárdította meg hatalmát. A szentté avatások növelték az ország tekintélyét, és kifejezték, hogy Magyarország nem tért le a keresztény Szent Péter-i útról Szent István után László a második nagy törvényhozó királyunk, aki „kellően szigorú törvényeket alkotott”. Három törvénykönyve maradt az utókorra, keletkezési sorrendjük éppen számozásukkal ellentétes. A II. számúban is központi kérdés – a királyi hatalom érdekében – a lopások igen szigorú, halálbüntetéssel való féken tartása és a vándormozgalmak megakadályozása. Az intézkedések jól tükrözik a kor magyar társadalmának vergődését. A még szabad elemek a lesüllyesztés elől, az alávetettek pedig addigi helyzetükből próbáltak menekülni, és költözéseik során lopásokkal tudták csak alapvető szükségleteiket kielégíteni. A szigorú törvények hatékonyak voltak. László utóda, Kálmán király már enyhíthetett a büntetések szigorán.

(Homonnai Sarolta: Szent László. In.: Nagy képes millenniumi arcképcsarnok, Aquila Kiadó, Bp., 1999. pp 5-6.)

9. REJTVÉNY

Írja be soronként a meghatározásnak megfelelő megoldásokat!

- a) az Árpád-házi királyok alatt nálunk letelepedett, iparral és kereskedelemmel foglalkozó idegen (német, olasz, szláv); vendég
- b) 1051-ben serege megtámadja Magyarországot. III.
- c) papi nőtlenség
- d) az egyháznak fizetett adó latin neve
- e) I. András fia, királlyá is koronázzák
- f) a dukatus magyar neve
- g) II. András felesége
- h) A Földközi – tenger keleti medencéjének kereskedelme
- i) Több uralkodónk, köztük III. Béla is vezetett ide hadjáratot
- j) 1223-ban zsinatot tartottak itt. Elfogadták az 1222-ben kiadott worms-i konkordátumot
- k) III. Ince 1202-ben meghirdette a visszafoglalását
- l) Ciszterci szerzetesek kolostorának helyszíne (helynév)
- m) 1045-46-ban pogánylázadás vezetője Magyarországon
- o-p) **Magyarázza meg röviden a függőleges sorba írt történelmi fogalmat!**

.....

.....

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
m	n
o	p
..... / 16	

10. Oldja meg a következő feladatot!

a

b

..... / 2

a) **Jelölje meg (így: ☒) a megadott elemek közül azt a kettőt, amely a gótikus stílusra jellemző!**

☐ antik oszlopok☐ rózsablak☐ az épületek vízszintes

tagolása,

☐ lőrészerű ablakok☐ támpillérek☐ tömör ablakok

b) **Jelölje meg (így: ☒) a megadott elemek közül azt a kettőt, amely jellemzően magyar kiviteli cikk!**

☐ ékszer☐ bors☐ ólom☐ kurkuma☐ sáfrány☐ vasérc☐ só☐ bauxit☐ sózott hal

a

b

c

d

..... / 4

11. Az alábbi szöveg és saját ismeretei alapján válaszoljon a kérdésekre!

„Magyarország királyának pénze jövedelméből évente hatvanezer márkája van. Ugyancsak neki a vámok, a révek, a piacok vagy vásárok után, melyek mind az övéi, harmincezer márkája van. Ugyancsak neki a király Erdélyben élő idegen telepeseitől tizenötezer márkája van. Ugyancsak a király az őt megillető kétharmad rész címén hetvenkét ispánjától évi jövedelemként huszonötezer márkát élvez. Ugyancsak neki Szlavónia hercegétől évente tízezer márkája van. A hetvenkét ispán mindegyike évente egy alkalommal ellátja Magyarország királyát, és mielőtt felkelne az asztaltól, legkevesebb száz márká ajándékot ad....mindezek mellett a föld népe teljesen ellátja élelemmel a királyt.”

(Az ország jövedelmének kimutatása -1190-es évek)

a) Szent István korához képest hogyan változott III. Béla idején a királyi birtokokból származó jövedelem ?

.....

b-d) Soroljon fel három példát arra, hogy honnan származott még a királynak jövedelme?

.....

.....

12. Esszé: Mutassa be II. András politikáját a források és saját ismeretei alapján! Válaszában mutassa be az Aranybulla kiadásának körülményeit, a serviensek mozgalmát!

„... 2. A serviensek személyének és birtokainak biztonságáról

Azt is akarjuk, hogy sem mi, sem a mi utódaink valamely hatalmas kedvéért servienseket soha el ne fogassanak, vagy (azok birtokait) fel ne dúlják, hacsak előbb meg nem idézték, és bírói úton el nem ítélték őket.

3. A servienseknek, valamint a serviensek és az egyházak népeinek mentességéről minden adó és beszállásolás alól

a) Úgyszintén: semmiféle adót, sem „szabad dénár”-at nem fogunk szedetni a serviensek birtokai után, sem az ő házaikba vagy falvaikba nem szállunk, hacsak nem hívnak bennünket.

4. A serviensek birtokainak öröklésrendje

a) Ha valamely serviens fiú nélkül hal meg, birtoka negyedrészt leánya örökölje, a többiről úgy intézkedjék, ahogy akar.

b) És ha váratlan halál folytán intézkedni nem tud, (azok a) rokonai örököljék, akik hozzá közelebb állnak.

5. A megyei igazságszolgáltatás szabályozása.” (részlet az Aranybullából)

„...A Szentföldről 1218 végén hazatérő András új megoldásokkal próbált úrrá lenni a korábbi évek belpolitikai nehézségein. ..1220-21-ből adatok vannak arra, hogy hozzákezdett a birtokviszonyok felülvizsgálatához, elrendelvé a jogtalanul elfoglalva tartott királyi birtokok visszavételét. Korábbi birtokpolitikája korrekciójába sokkal kisebb lelkesedéssel kezdett bele, mint azt ellenzéke remélte, ezért az Imre-párti előkelők és a királyi serviensek alkalmi szövetsége 1222-ben kikényszerítette a királytól az aranypecsétjéről Aranybullának nevezett törvény kiadását...”

(Zsoldos Attila: II. András.In.: Nagy képes millenniumi arcképcsarnok,Aquila Kiadó,Bp.,1999.p. 12.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

a	b
c	d
e	f
g	h
i	j
k	l
m	n
o	p
q	
..... / 17	

[illegible]

Javító tanár neve:		
Elért pontszám:		/ 105